

Kalaallit Nunatsinni efterskolimik allisitamik, Tasiilami inissineqartussamik, 2015-imi pilersitsinissaq pillugu Naalakkersuisut siunnersuusiornissamik peqquneqarnissaannik

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit)

pillugu

**Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap**

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip aappassaaneerreqarnerani saqqummiunneqartoq

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap kingullermik suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq, Ruth Heilmann, siulittaasoq, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq, Knud Kristiansen, sinnisussa, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq, Mimi Karlsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq, Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq, Randi Broberg, Partii Inuit

Siunnersuut UPA 14-mi ulloq 30. april 2014 siullermeerneqareermat Kultureqarnermut,
Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliamit
misissorneqarpoq.

Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Siunnersuuteqartup siunnersuummi ilaatigut tunngavilersuutitut allappaa, Kalaallit Nunaanni
kiisalu Danmarkimi Efterskolinut qinnuteqartartut ukiumi atuarfiusumi 2011/2012-mi
itigartinneqartartut kisitsisaasa amerlavallaarnerat. Siunnersuuteqartup allappaa qinnuteqartut
ukiumi atuarfiusumi 2012/2013-mi itigartinneqartut ukiumit atuarfiusumit 2011/2012-mit
itigartinneqartartunit allaaneruallaanngitsut.

Efterskolimik allisitamik siunnersuuteqartup siunnerfia tassaavoq assigiinngitsunik
siunnerfeqarluni ilinniarfik, uani pineqartumi kulturhøjskoli, tamatumanilu
eqqarsaatigineqarsinnaalluni najugaqarfik qimannagu perorsaasutut ilinniarnep
tassaniitinneqarnissaa.

Siunnersuuteqartooq ilanngullugu isumaqarpoq Tasiilami efterskoli allisitaq nunami qanittumut asiartarnissamut periarfissaqarluartoq. Ilangullugulu siunnersuuteqartup eqqarsaatigaa, ilinniarfiup kultureqarnermut paasisutissiivittut atorneqarsinnaanera kiisalu kulturikkut kingornussat piunnarnissaannut iliniarfittut Kalaallit Nunaanni tamanut iluaqutaassasoq.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera.

Naalakkersuisut

Naalakkersuisup aallarniutigalugu erseqqissarpaa efterskolimik 80-ik ilinniartulimmik nutaamik pilersitsineq nunatta karsianut 100 mio kr.-t tungaanut akeqassasoq. Kiisalu Naalakkersuisup tikkuarpaa siunnersuummi naatsorsoruminaattoq siunnersuuteqartup nalilersuinermini kulturhøjskoli nunagisarlu qimannagu perorsaanermut ilinniarfik aningaasartuutissatut missingersuinermini 75 – 100 mio kr-usuni ilanngussimanerai takujuminaalluni.

Naalakkersuisut erseqqissaatigaat, Tasiilami nutaamik efterskoliornissamik eqqarsaateqarneq nutaajunngitsoq, tamannali siorngatigut Inatsisartuni eqqartorneqareersimasoq. Ilinniartitaanermut pilersaarut II-mut atatillugu aallartinneqareersunik meeqqanut inuusuttunullu pilersaaruteqartoqarnera tunngavigalugu, ilaatigut ilinniartitaanermi suliniutinik Naalakkersuisut nutaamik efterskoliliornermit allaanerusumik pingaarnersiuipput.

Naalakkersuisut taamaattumik siunnersuut itigartinneqartussatut inassutigaat.

Siumut

Nutaamik efterskoleqalernissamik pisariaqartitsineq ilinniartitaanermut pilersaarut II-mut ilanngunneqassasoq Siumut isumaqarpoq, tassanilu ilaatinneqassallutik inuusuttut efterskolimik qanoq ittumik kissaateqarnerisut takorluugaqarnerisullu tusarniaaffigineqarnerat. Tamanna tunngavigalugu Siumut siunnersuut itigartippaat.

Inuit Ataqtigiit

Inuit Ataqtigiit siunnersuut tamakkiisumik taperserpaat erseqqissaatigalugulu siunnersuut 2012-mi ukiaanerani ataatsimiinnermi saqqummiunneqarmat akuersissutigineqarlunilu akuerissutiginninnermut atatillugu inatsisartut tunngavigaat, Tasiilami efterskolimik pilersitsinissaq ilinniartitaanermut pilersaarut II-mut ilaatinneqassasoq. Piffissami matumani Tasiilami efterskolimik pilersitsinissaq ilinniartitaanermut pilersaarut II-mut naalakkersuisut saqqummiussinerani ilanngunneqarsimanngimmat siunnersuuteqartup siunnersuut saqqummiuteqqippaa.

Kiisalu Inuit Ataqtigiit isumaqarput inuusuttut kulturi pillugu ilinniagaqassasut, pineqartumi tunumi avanersuarmilu kulturi. Ilangullugulu Inuit Ataqtigiit isumaqarput Tasiilami

meeqqat inuusuttullu efteskolimik pilersitsinermi ilinnigaqalernissamut kajumissuseqalissasut.

Atassut

Atassut siunnersuut tapersinngilaat, isumaqaramik inuusuttut meeqqat atuarfiat qimakkaangamikku ilinniagaqalernissamut piareersarneqartassasut. Tassunga atatillugu Atassut isumaqarpoq 11 kl. neqeroorutitut eqquteqqinneqartariaqartoq, taamaalillutik inuusuttut piginnaasatigut inuttullu inerisaqqinniassammata.

Partii Inuit

Partii Inuit tunngaviatigut siunnersuummut isumaqataapput, eqqarsarnartoqartilluguli sooq siunnersuuteqartup efterskole allisitaq kulturhøjkolimik najugarlu qimannagu perorsaasunngorniarfimmik immikkoortortaqaassanersoq. Partii Inuit siunnersuuteqartup efterskolimi allisitami immikkoortortaqarfiit taakku marluk pillugit tunngavilersuummini itisilerlugit nassuiaraluarpagit.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Ataatsimiititaliami aalajangiussassatut siunnersuutip suliarineqarnerani Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen Atassut, allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussivoq, imatut allassimasumik:

”Kalaallit Nunatsinni efterskolimik allisitamik, Upernavimmi inissinneqartussamik, 2015-imi pilersitsinissaq pillugu Naalakkersuisut siunnersuusiornissamik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.”

Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliaq aalajangerpoq, efterskolit ukiumut nalunaarusiortarnersut imaluunniit nassuiaasiortarnersut aammalu Qaqortumi efterskoliortoqarnissaanik tusatsiakkat uppernarsarneqarsinnaanersut erseqqinnerusumik tusarusullugit Ilinniartitaanermut Naalakkersuisumut allakkatigut apeqquteqaatigissallugit. Kingullertullu efterskolimik nutaamik pilersitsinissamut Naalakkersuisut pilersaaruteqarnerlutik itinerusumik nassuiaateqassasut ataatsimiititaliap tusarusuppa, taamaattoqassappallu efterskolimi suna suliniutaassanersoq takorluugaanersorlu.

Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoq tamatumunnga ima akissuteqarpoq:

Apeqqummut siullermut akissut: Efterskolit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 5. december 2008-meersoq, § 10, imm. 1 nr. 3 naapertorlugu efterskolit

ukiumoortumik nalunaarummik naatsorsuutinillu kukkuneriorsiorneqarsimasunik aamma aningaasartuutissanut missingersuusianik nassiussaqaartartussaapput. Naalackersuisoqarfilli suli efterskoliniit ukiumoortumik nalunaarusiamik tigusaqarsimanngilaq, taamaattumillu efterskolit qinnuigineqarnikuupput piaartumik ukiumoortumik nalunaarummik nassiussaqaqqullugit.

Apeqqutip aappaanut akissut: Naalackersuisut tigussaasunik ilisimasaqanngillat Qaqortumi efterskolimik pilersitsinissamut. Naalackersuisulli Sulisartut Højskoliat Kommuni Kujallerlu oqaloqatigisimavaat højskolip siunissaa pillugu, tamatumunnga ilanngullugu højskole periarfissaqassanersoq inuusuttuaqqanut ilinniartitaanernik ingerlatseqataanissamut, inuusuttuaqqat Danmarkimi maanilu nunatsinni efterskolinut qinnuteqarnissamik periarfissaqartut eqqarsaatigalugit. Efterskolimik aaqqissuussinermik pilersitsisoqassappat tamanna annertuumik aningaasartuuteqarnermik kinguneqassanngilaq, suliniummik naqqaniit aallartitsinermut sanilliullugu. Ilinniartitaanermut Naalackersuisoqarfilli taama suliniuteqartunit namminersortunit Nuumeersunit saaffigineqarnikuuvoq, Nuummi timersornermut efterskolimik pilersitserusuttunit. Naalackersuisut ilisimanngilaat suliniuteqartut taakkua suliaminni sumut killissimanersut.

Apeqqutit pingajuannut akissut: Naalackersuisut pilersaaruteqanngillat efterskolit ilaqqinnissaannik, kisiannili soorlu UPA2014/155-ip oqaluuserineqarnerani ilisimatitsissutigineqartoq Naalackersuisut ikaarsaariarnermi ajornartorsiutaasut qanimut malinnaaffiginiarpaat, aamma efterskolinut tunngasumik suliassaqaqfimmi, ingerlaavartumillu nalilersorlugu aningaasaqarnikkut inissaqartitsisoqarsinnaanersoq nunatsinni efterskolit ilaqqinnissaannut. Naalackersuisut piffissami matumani oqaatigisinnaanngilaat efterskolimik pilersitsisoqaaqqissagaluarpat taanna nunatta sua tungaani inissinneqassanersoq. Tassami aningaasaqarnikkut, aaqqissuussaannikkut aamma nukinnik atuinissamut tunngasutigut inissisimanermik inaarutaasumik aalajangiinissaq tunngaveqarumaarpoq.”

Ataatsimiititaliamit ataatsimut oqaatigiumasat

Ilinniartitaanermut Naalackersuisup allakkatigut akissuteqaataa tunngavigalugu aalajangiussassatut siunnersuut aamma tassunga allannguutissatut siunnersuut ataatsimiititaliamit sukumiisumik eqqartorneqarsimapput. Taamaattorli ataatsimiititaliaq Naalackersuisup akissuteqaataanik qularunnaarsinneqanngilaq, kisiannili ilisimaaralugu Naalackersuisoq suliassaqaqfimmi ataani suliassanut suliarinninnissamut pisinnaatitaasoq.

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup qularutiginngilaa, inuusuttut aamma ingerlaqqinngitsoortunik taaneqartartut pillugit ajornartorsiut alliertormat, piaartumillu sulissutigineqartariaqarluni.

Ataatsimiititaliap ataatsimiinnerani siunnersuuteqartut taakku marluk sooq illoqarfigisaminni taamatut siunnersuuteqarnertik tunngavilersorpaat, pineqartumi Tasiilaq Upernavillu.

Ataatsimiititaliamit qularutigineqanngilaq, inuusuttunut unittoorsimasunut inuusuttoqatimik akornaniittunut illoqarfiit pineqartut pitsaasumik inissiiffiusinnaasut annertuumik efterskolimik amigaateqartoqassagaluarpat, minnerunngitsumillu tamanna ataatsimiititaliamit inuiaqatigiinnillu piffissap ingerlanerani tamanna ilisimaneqalersimammat.

Tamatununga atatillugu ataatsimiititaliamit Naalakkersuisut kaammattorneqassapput, piffissami aggersumi inuusuttut efterskolimik qanoq ittumik atorfissaqartitsinerat erseqqinnerusumik nassuiaatigeqqullugu. Ilanngullugulu Naalakkersuisut kaammattorneqassapput efterskolit ukiumut nalunaarusiortarnissaminnik naammassinnittarnissaat Naalakkersuisunit pimooruteqqullugu, aammalu tamanit minnerunngitsumillu ataatsimiititaliamut efterskolit naleqartitat amigaatillu nalunaarutigisinnaasat pillugit malinnaatinneqarnissaat pingaaruteqarmat. Minnerunngitsumillu assersuutigalugu uani pineqartumi paasissutissat eqqortut ataatsimiititaliamut inaarutaasumik aalajangiinnermi pigineqartussat amigaatigineqarsimapput. Ataatsimiititaliamit inassutigineqassaaq, Naalakkersuisut aammaarlutik efterskolit ilinniartitsissutissat suut naleqqerfigissaneraat takorluugaassanersullu pillugit nassuiaateqaqqullugit. Ataatsimiititaliamillu inuusuttunut efterskolernermi piginnaasariligassatut suliniutigineqartussatut makku saqqummiunneqarusupput; assassorneq, eqqumiitsuliornerlu, kulturimut tunngassutilinnik atuarneq, aamma kulturimik paasinnineq, oqaatsit, nipilersorneq, timersorneq peqqissuserlu. Aammali pingaaruteqarpoq immikkut neqerooruteqartarnissaq, atuartut kissaataannut annertusisamik immikkut atuartitsineq ilanngunneqarsinnaalluni.

Aammali ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq, sumiiffiit taakku marluk suliffissaqartitsiniarnerup isumaginninnerup aamma inuussutissarsiutinut tungaasutigut pisortat ingerlataannit "sumiginnarneqarsimasut", imaassinnaavoq sumiiffiit taakku marluk isorliunerusutut inissisimani pissutaallutik angallanniarnikkut periarfissat pitsaanerpaajuaannarsimanginnerat pisstaatinneqarsimasoq. Kisiannili Tasiilaq angallannikkut pissutsini pitsaaneruvoq, Icelandair ullut tamangajaasa Kulusummut timmisartuussisarmat, Islandilu aqqusaarlugu Kalaallit Nunaanni sumiiffinnut allanut ingerlasoqarsinnaalluni.

Allannguutissatut siunnersuummut pissutaasoq.

Ataatsimiititaliap paasinninnera tunngavigalugu efterskole isumaqarpoq, inuusuttunut ilinniarfik inuusuttut inuusuttoqatimik sungiusimanagu qanigisarinnigisamik akornanni pissusilersornissamut ineriartorfigisinnaasaat aammalu isummanik paasissutissanillu nutaanik pissarsiffigisinnaasaat ilinniagaqarfinnut ingerlaqqinnissamut atorsinnaasaminnik.

Ilanngullugulu ataatsimiititaliaq isumaqarpoq efterskolit sapinngisamik isorliunerusunut siammarneqarneqassasut, taamaalilluni sumiiffinni meeqqanut inuusuttunullu

ilinniagaqarfinnut ingerlaqqinnissamut kaammattuutitut takussutissiiniassammata. Kiisalu ataatsimiititaliap kissatigisaraa, efterskolit ilinniartunut pitsaanerusumik kinguneqartitsisarneq suliniutigiuartariaqaraat, taamaalillutik ilinniartut ilinniagassaminnik nuannarisaminnik toqqaasinnaaqullugit erseqqissumik suliniuteqarnikkut ilinniartunut ilitersuineq siunnersuinerlu aallaqqaammiit aallartinneqarnerisigut.

Patsisissatut allassimasut innersuussutgalugit ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumumeersut, Inuit Ataqtigiiinneersut aamma Partii Inuineersut imatut allannguutissamik siunnersuuteqassapput:

Kalaallit Nunatsinni efterskolimik imaluunniit ilinniagaqarfimmik allamik, Tasiilami inissinneqartussamik, pilersitsinissaq pillugu Naalakkersuisut siunnersuusiornissamik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut

Ataatsimiititaliap allannguutissatut siunnersuutaanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai:

Allannguutissatut siunnersuummut aningaasatigut kingunissaatinneqartunut tunngatillugu aalajangiussassatut siunnersuutaqaartup tunngavilersorneqarnera kiisalu Naalakkersuisut akissutaat innersuussutigineqassaaq.

Inassuteqaat:

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut, tassaasut Siumut, Inuit Ataqtigiit aamma Partii Inuit allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussaqaarnikuupput taannalu akuerineqartussatut inassutigalugu.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Atassut siunnersuut pillugu ima oqaaseqarput Tamanna tunngavigalugu ATASSUT ataatsimiititaliami ikinnerussuteqarluni imaattumik oqaaseqaateqassaaq.

Nunatsinni inuusuttuaqqat meeqqat atuarfiannit naammassisut ingerlariaqqinnissaminnut suli atuagarsornikkut, inuttullu ineriartormikkut, imaluunniit efterskolimik atuarnissamik pisariaqartitsisut suli amerlapput, aammalu ATASSUT-miit isumaqarpugut pisariaqartitsineq annikilliarunngitsoq.

Taamaattumillu ATASSUT-miit Naalakkersuisunut § 37 atorlugu apeqquteqaateqareerluta, akissutip tigungerani nalilersuilluareerluta, Inatsisartut suleraasianni § 34 naapertorlugu, Inatsisartuni ilaasortat sisamaalluta: Saxdorph Didriksen, Siumut, Gerhardt Petersen, Atassut, Jens Immanuelson, Siumut, uangalu Knud Kristiansen, Atassut allannguutissatut siunnersuuteqarpugut.

Allannguutissamik siunnersuuteqarnitsinni anguniarsimavarput, Upernavik-mi efterskolimik pilersitsisoqarnissaanik Naalakkersuisut siunnersuummik saqqummiusseqqullugit peqquneqassasut.

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermit, Ilisimatusarnermit Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut allanguutissatut siunnersuummik saqqummiussisimapput, taamaalillutillu aallaqqaammut aalajangiiffigisassatut siunnersuut, kiisalu Atassumit suliniuteqarnikkut allannguutissatut siunnersuut : Saxdorph Didriksenimit, Gerhardt Petersenimit, Jens Immanuelzenimit kiisalu Knud Kristiansenimit saqqummiunneqartoq itigartitsissutigineqassasut inassutigalugu. Atassutip allannguutissatut siunnersuutertik attatiinnarsimavaat, tikkuarlugulu Kalaallit Nunaanni aamma Danmarkimi efterskolinut ilinniartut 670-it missaaniittut qinnuteqartartuusut, taakkunanilu 410 missaaniittut akuerineqartartut, qinnuteqaraluartullu itigartitaasartut 260-it missaaniittarlutik, kisitsisit 2011-2012-2013-meersullu aallaavigineqarput.

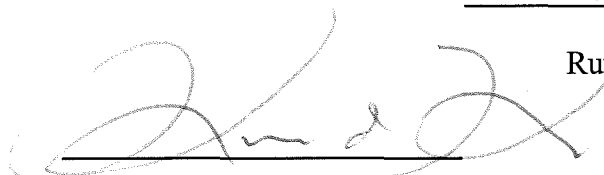
Taamaattumik Atassut-miit isumaqarpugut, efterskolemik suli ataatsimik pisariaqartitsisoqartoq.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Atassut-mersut tamanna tunuliaqutaralugu Saxdorph Didriksenimit, Gerhardt Petersenimit, Jens Immanuelzenimit kiisalu Knud Kristiansenimit allannguutissatut siunnersuutaat akuerineqassasoq inassutigaat.

Taamatut oqaaseqarluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Ruth Heilmann

Knud Kristiansen

Mimi Karlsen

Harald Bianco

Randi Broberg